

Fjarsýn vil bota um gonorrhoe sjúkuna

Vanligasta sjúkan í Grønlandi í dag er gonorrhoe. Bert í fjór vóru 6.191 tilfelli

»ATUAGAGDLIUTIT« mælir í oddagrein til at seta á stovn landsumfatandi radio, fjarsýn, sjónleikarhús o.a. so grønlendingar hava annað og meiri fjølbroytt ítriv enn »kønslig adspredelse«, sum tikið verður til

»Grønlandsporsten« skrivur undir yvirskriftini: En »fy-fy« sygdom:

J. F. Grønland har fætt en ny folkesygdom, gonorrhoe. Der blev i 1968 konstateret 6.191 tilfælde af gonorrhoe i Grønland. Dermed er denne kønssygdom den oftest registrerede sygdom i Grønland, og dermed har Grønland endnu engang præsteret en rekord af lidet flatterende art.

Før i tiden var tuberkulosen en plage og en folkesygdom i Grønland. Tuberkulosenes rolle som folkesygdom er nu afløst af gonorrhoe. Det er fremgang. Sådan kan man også se på det. Men der er bare en forskel: Man kan gøre meget mere for at undgå gonorrhoe, end det var tilfældet med tuberkulosen i gamle dage. Før i tiden betragtede man tuberkulosen heroppe som skæbnens tilskikkelse. Gonorrhoe blev derimod betegnet som en »fy-fy« sygdom.

Den opfattelse af de to sygdomme gælder ikke mere i dag. Det er godt for den førstes ved-

kommende, men det er trist for den andens.

Hvorfor så megen gonorrhoe i et lille samfund som det grønlandske? — Kønssygdomme er åbenbart en fast bestanddel af et samfund, der undergår en voldsom udvikling med de deraf følgende mange store problemer. De mange enlige mænd, sæsonfolk, der kommer udefra skaber problemer også på det kønslige område. Her gælder det, som det er tilfældet med spiritus: Den lokale befolkning er ikke alene om udbredelsen. Sæsonfolk og søfolk udefra har også deres store andel.

De 6.000 gonorrhoe-tilfælde betyder langt fra, at det drejer sig om 6.000 nye tilfælde. Lægerne har påvist, at gonorrhoe mellem ægtefolk er uhyre sjældent. Det er mest unge mennesker mellem 17 og 29 år, der går ud over. Ligesom spiritus er gonorrhoe et problem for forholdsvist få, der får sygdommen mange gange i løbet af et år.

Det er uretfærdigt at skyde

skylden på den lokale befolkning alene, når det drejer sig om gonorrhoe. Også på det område er der tale om et sam-

arbejde, omend samarbejde af en mere utiltalende slags.

Hvad kan man gøre for at begrænse tilfældene af gonorrhoe?

Det er svært i et land som Grønland, hvor den kønslige adspredelse skal erstattes teater, landsdækkende radio, fjernsyn og for den lokale befolknings vedkommende grønlandske bøger og læsestof i det hele taget.

Det er en af forklaringerne på, hvorfor gonorrhoe er så udbredt i Grønland. Lægelig kampagne kan betyde meget. Men det er ikke nok.

Præservativer? — Hvis de

nogenlunde kan beskytte mod sygdom, hvorfor bruger man dem ikke i så stor udstrækning, som de mange tilfælde lader en formode er nødvendigt?

Grønlenderne underser sig for at købe den slags. Man har i mange år efterlyst automater, men man er ikke kommet et skridt videre i den sag, udover på restauranterne.

Lad os få teatre, landsdækkende radio og fjernsyn, flere bogudgivelser og mere læsestof, og se, om det ikke kan lykkes at befri Grønland for denne »fy-fy« folkesygdom.

Hvat er betri - stórir býur ella lítil býur?

Moskva 22.5.69. Tað hevur verið nógv tosað og skrivað í árávis um tað, at nú eru býirnir vorðin ov stórir, og at nú er tíð at samannrúkingin verður avmarkað. Nógvastáðni hava myndugleikarnir gjørt ymist at tarna býarvokstrinum — eitt nú við forboðum móti at stovna nýggj ídnaðarviðir. Tað eru helst tey flestu, sum halda, at hetta er tann beina leiðin, men ikki er tað óll, sum halda so.

I sovjetiska bókmentablaðnum »Literaturnaja Gazeta« hevur ein kendur økonómur, V. Perventsev, lopið hvassliga á teir, sum eru ímóti stórum býum; hann spyr um tað er rimiligt at krevja, at býarvokstrinum skal avmarkast uttan at vísa á hví, Perventsev vísir á, at produktiviteturin er hægrí i teimum stóru býunum; t. d. er produkteturin 38 pst. hægrí i einum býi upp á eina hálva millión íbúgvir enn i býum, sum eru til stóðdar 100.000-500.000 íbúgvir.

Eitt annað, sum talar fyri teimum stóru býunum, er, at har eru nógv fleiri hentleikar og stovnar av øllum sløgum, betri hvíldar, og mentalikindi osfr. Perventsev leggur dent á, at hetta seinasta fer at fáa alt stórrí og stórrí týðning, so hvørt sum fritíðin leingist.

Perventsev vísir eisini á, at hóast tiltøk móti vokstrinum halda býirnir fram at veksa;

Húsálansgrunnurin

Húsálansgrunnurin hevur sent út ársfrágreiðing og roknskap. Sagt verður, at i rakstrarárinum 1968/69 eru veitt 47 lán, og eru nú lánini 282 i tali og skifta seg soleiðis eftir sýslum:

Norðoya sýsla 30, Eysturoyar sýsla 38, Streymoyar sýsla 25, Vága sýsla 4, Sandoyar sýsla 1, Suðuroyar sýslur 18 og Tórshavn 166.

Stýrið viðgjörði 134 nýggjar umsóknir um lán í árinum, av teimum vóru tær 65 úr Tórshavn og tær 69 av bygdunum. — Hóast hækkanði sèthúsabyggjiprisir er framvegis mikil hugur at byggja og at taka 3. prioritetspantirættarlán, eisini á bygdunum.

Rakstraravlopið 1968/69 var 210.860,06 kr. og skjýtur stýrið

voksturinn kann kanska als ikki stóðgast.

Perventsev mælir til, at serfrøðingar fara undir at kanna allar økonomiskar, sosiologiskar og demografiskar avleiðingar av býarvokstrinum. Hann sigur seg vera sannfórðan um, at úrslitið av einari slíkari kanning hevði verið, at tað vóru flest fyrinunir við stórum og veksanandi býum. (APN)

upp, at leggja i tiltaksgrunn 25.668,14, og munin 185.191,92 kr. i eikatiltaksgrunn.

UR »POLITIKEN«

Når færinger føler tørst

Det er ikke noget helt udelte fornøjelse at være sekretær i afholdelsesforeningen *Blå Kors* på Færøerne. Det har fuldmægtig *Martin Petersen*, Thorshavn, personlig erfaring for — han bombarderes nemlig med bestillinger på øl! Årsagen er, at indehaveren af Klagsvig-bryggeriet »Føroya Björks depot i Thorshavn tilfældigvis også hedder Martin Petersen ...

Nu har Blå Kors-sekretæren tabt tålmodigheden, og i en meddelelse i de lokale blade gjort opmærksom på misforståelsen. Han beder sig samtidig fritaget for flere bestillinger på Klagsvig-øller og for at modtage regninger på øl-emballage!

Er mánnin orsök til jarðskjálvta?

Moskva 22.5.69. Nikolaj Kozrev professari segði i einum fyrri lestri i sovjettska jarðfrøðisfelagnum herfyri, at ávirkan mánans á jørðini helst er stórrí enn vit higartil hava hildið. Umframt at toga i sjógvin og skapa flóð og fjöru togar mánnin eisini i sjálva jarðarskorpuna, so hon tognar fleiri centimetrar; hetta kann skapa jarðskjálvta, segði Kozrev. (APN)

FØROYA

BANKI

Frá og við 2. juni

1969 eru av-

greiðslutíðir í út-

bankum okkara í

Eysturoy hesar:

Saltangará og Fuglafjørður:

Mánadag-hósdag: kl. 9.30-12.00; 14.00-16.00
Fríggjadag: kl. 9.30-12.00; 14.00-16.00; 17.00-19.00
Leygardag: kl. 9.30-12.00

Lorvík:

Mánadag: kl. 9.30-11.00
Hósdag: kl. 14.00-15.30

Gøta:

Mánadag: kl. 9.30-11.00
Mikudag: kl. 14.00-15.30
Hósdag: kl. 14.00-15.30

Strendir og Skáli:

Mánadag: kl. 14.00-15.30
Mikudag: kl. 9.30-11.00
Fríggjadag: kl. 14.00-15.30

Toftir:

Týsdag: kl. 14.00-15.30
Fríggjadag: kl. 9.30-11.00

PARTAFELAGIÐ

FØROYA BANKI

Føroya Studentaskúli

Umsóknir um upptøku i 1. studentaflokk verða at senda skúlanum innan 27. juni. Gjort verður vart við, at i mesta lagi 24 matematikarar og 24 nýmálslingar kunnu verða upptiknir. Umsøkjararnir, ið skulu fylla 16 ár innan 1. februar 1970, tilskila, hvørja deild teir ynskja at koma í, og viðleggja dóps- ella navnaváttan umframt realpróg; um hetta ikki er liðugt, verður tað sent skjótast gjørligt. Næmingar úr 2. real viðleggja ársroyndardóm. Tey, ið søkja inn i nýmálsligu deildina, senda eisini prógv fyri latinroynd. Allir umsøkjarar biðja skúlan, teir ganga ella hava gingið í, senda ummæli beinleiðis. Hvør einstakur fær at víta í brævi, um hann verður upptikin ella ikki.

Tey, ið ætla ser at søkja um bústað á kosteildini, verða biðin um beinanvegin, og innan 20. juni, at skriva eftir umsóknarblað til hesa deild.

Hoydalar, 2. juni 1969.

REKTARIN